

KULTSIKÄSIKIRJA

ARVOISA KULTSI,

Tämän käsikirjan tarkoitus on auttaa sinua päivittäisissä tehtävissä leirin aikana. Voit *silmäillä* joka päivä ryhmän tehtävät ja viisasta on sopia työnjako ryhmän muiden kultsien kesken.

Tekemällä oppii. Jokaisella leiriläisellä on erilaisia tietoja ja taitoja. Joku saattaa osata jo editoida videoita tai taittaa lehteä, mutta se ei tarkoita että vain hän voi näitä taitojaan käyttää. Viestintäleirillä asioita *ei tarvitse osata valmiiksi* vaan kaikki saavat kokeilla ja opetella.

Mietintämyssy päähän. Uusi toiminta aloitetaan aina *aivoriihellä*. Mitä kaikkea voisikaan tehdä? Mietitään mitä toteutetaan ja kuka tekee mitään. Eikä tarvitse pitäytyä jo olemassa olevissa malleissa! Aivoriihessä on tarkoitus tuottaa mahdollisimman *paljon ideoita* mitään karsimatta. Mitä pidemmälle ideointia jaksaa viedä, sitä parempia ja hulttomampia keksintöjä syntyy.

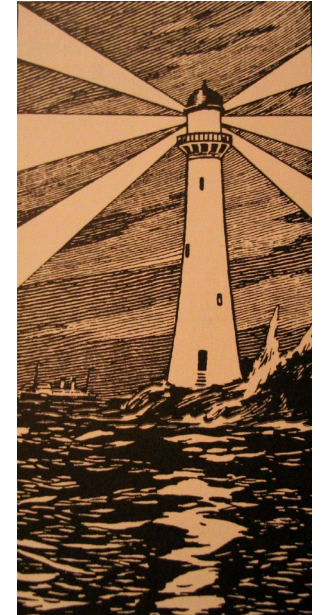
Jokainen on opettaja - ja oppilas. Toisen työtä tulee *arvostaa* ja tarvittaessa auttaa. Jos on joku tekninen ongelma, parhaiten autat neuvomalla kuuluisalla *kädet selän takana* -taktiikalla. Näin neuvo menee paremmin perille ja tieto siirtyy. Jaettu tieto on kaikkien etu.

Oma-aloitteisuus ja vastuun kantaminen. Kultsi luo omalla käytöksellään hyvän leiriläisen mallia. Naurettavia asioita ja käytäntöjä ei kannata jatkaa tai vahvistaa, vaan omalla esimerkillä voi antaa arvovaltaa kultsin *tärkeälle tehtävälle* ja koko leirille.

Kultsi on ryhmänsä henki ja aivot. Leiristä voi tehdä ikimuistoisen kokemuksen, josta muistona ovat hauskat ja omintakeiset tuotokset. Kultsi osallistuu tuotteiden tekemiseen siinä missä leiriläisetkin.

Kultsi voi aina tarvittaessa pyytää resurssiryhmän apua. Resurssit ovat sitä varten. *Apua kannattaa pyytää* mieluummin liian aikaisin kuin liian myöhään.

Aamuhäämässä ja yövalvomisessa kultsi toimii hyvänä esimerkkinä. Ryhmä voi porastaa iltoja ja aamuhäämisiä. Näin koko päivä sujuu *jouhevammin* ja jokaiselle jää myös vapaata aikaa, jolloin voi käydä uimassa, saunassa tai ottaa vaikka *päivänokoset*. Se edellyttää että kaikki noudattavat sovittuja suunnitelmia. Suunnittelupalaverissa on hyvä sopia myös loppusiivouksesta. Jokainen ryhmä huolehtii oman toimipisteensä siistiksi, laittaa akut lataukseen ja tavarat omille paikoilleen. Näin jokainen ryhmä pääsee aloittamaan puhtaalta pöydältä.

Yksi sääntö. Leirin ainoa ehdoton sääntö koskee alkoholia. Kukaan ei juo viinaa, mutta aikuiset voivat juoda *viiniä* tai *olutta* omalla kustannuksellaan ruoan kanssa. Lapset ja nuoret eivät nauti alkoholia missään olosuhteissa. Joka tätä sääntöä rikkoo, ei pääse seuraavana vuonna leirille.

Lampaiden laskeminen. Kultsin tulee tietää missä ryhmäläiset suunnitellen ovat eli muutaman kerran päivässä on katsottava, että kaikki ovat tallessa ja hyvissä voimissa. *Pienimpiä* voi muistuttaa riittävästä syömisestä ja juomisesta ja tiedustella, että kaikki on kunnossa, telta pystyssä ja kotiinkin on soitettu.

Työn loppuunsaattaminen. Kultsi vastaa ryhmän tuotoksesta eli ruoan pitää valmistua, videot on saatava nähtäväksi, jokaisella leiriläisellä pitää olla aamulla lehti luettavana ja leiriradiosta pitää tulla ohjelmaa. *Prosessi* on kuitenkin tärkeintä, leirihän on oppimisen ja *kokeilemisen* paikka. Liikaa stressiä ei tarvitse ottaa.

”Ihmisen on helpompi elää joukkotiedotusvälineitä täynnä olevassa yhteiskunnassa, jos he ymmärtävät, millä tavoin ohjelmia tehdään, millä trikeillä heihin yritetään vaikuttaa ja että fiktio ei ole samaa kuin todellisuus” -Kirsi Lagerspetz

Antoisaa leiriä!

KUN KEINOT LOPPUVAT, OTETAAN KIKAT AVUKSI.

”Maija”

LEHTI

Kultsit pitävät *ideointikokouksen* heti aamulla. Yhdessä mietitään, mistä aiheista tehdään juttuja ja kuka tekee mitäkin. Ryhmän jäsenten osaa- misesta ja *innokkuudesta* riippuu lehden sisältö, tyyli ja ilme. Jos joku ei halua kirjoittaa voi ottaa kuvia, piirtää, tehdä sarjakuvia tms. Kultsi huolehtii, että jokainen ryhmän jäsen saa omat tuotoksensa lehteen asti.

Kultsin tärkein tehtävä on auttaa ja neuvoa. *Ryhmäläiset* taittavat omat juttunsa, mutta jos illalla näyttää siltä ettei lehti valmistu, kultsi voi taittaa muidenkin juttuja.

Aamupalaverissa voi suunnitella mitkä jutut tulevat millekin sivuille. Samalla päätetään montako sivua lehdessä on. Kannattaa aina tehdä lehdessä *pienoismalli*. Siitä näkee mitkä sivut ovat samalla arkilla ja näin kopioinnin voi aloittaa heti kun yksikin A3 -arkki on valmis. Jokaisesta kopioinnista aina yksi koekappale, että näkyy, ovatko sivut oikeassa järjestyksessä ja oikein päin. Lehden sivumäärän on oltava 4:llä jaollinen.

Kultsi organisoii kopioinnin, niittauksen ja lehden jakelun. Lehti kopioi- daan jokaiselle leiriläiselle ja siihen laitetaan nimilappu (info tekee laput). Lehtiä kopioidaan aina parikymmentä ylimääräistä, niin että niitä riittää infoon ja aamiaispöytään, naapureille ja *vierailijoille*.

Lehden valmistuttua illalla se pitää vielä siirtää *Internetiin*. Jo aamuko- kouksessa kannattaa sopia siihen vastuuhenkilö. Apua saa resursseilta.

Yksi kappale lehtiä täytyy arkistoida infossa olevaan kansioon *jälkipolvien* ihasteltavaksi!

KULTSI 1: Innostaa ja auttaa ryhmäläisiä kirjoittamaan, kuvaamaan ja piirtämään. Organisoii monistamisen ja jakelun.

KULTSI 2: Opastaa kameroiden käytössä, kuvankäsittelyssä ja skannaus- sessa. Huolehtii kameroiden akut lataukseen / toimivat patterit.

KULTSI 3: Opastaa taittamista ja taittaa. Vastaa lehden siirtämisestä inter- netiin.

RADIO VIEKAS

Radio Viekas kuuluu leirin lähialueilla ja internetissä. Kuuntelijoina voi siis olla *kuka tahansa* ja ulkopuoliset kuulijat on myös otettava huomioon. Radio Viekas ei ole keskusradio, jossa ilmoitellaan leirin sisäisistä asioista vaan sille haetaan toimilupa Liikenne- ja viestintäministeriöstä niin kuin mille tahansa radio-asemalle.

Siksi on myös huolehdittava radio-ohjelmien sisällöstä ja sen asianmukaisesta tallentamisesta. Meillä tulee olla tallenne jokaisesta radiosta ulos tulleesta minuutista.

Radion ohjelma *suunnitellaan*, tehtävät jaetaan ja ohjelma toimitetaan lehteen edellisenä päivänä. Päivä kannattaa jakaa melko pieniin palasiin, sillä tunninkin mittaiseen ohjelmaan pitää keksiä melkoisesti sisältöä.

Ohjelmia leirin radiossa voi olla mitä ihmeellisimpiä eikä tarvitse pitäytyä nykyisissä soittolistaradioiden mallissa. Musiikkia voi kuunnella muualakin, mutta Radio *Viekkaan ohjelmia* ei missään!

Jokainen leiriläinen pääsee tekemään sekä *suoraa* lähetystä että *etukäteen*

tehtäviä ohjelmia. Usein ohjelmien tekeminen jännittää, ja kultsi rohkaisee, kannustaa ja on apuna tarvittaessa.

Suora lähetys. Radiossa livenä esiintyminen *jännittää* useimpia. Siksi usein lipsahdetaan vain musiikin soittamiseen. Leiriläisiä voisikin kannustaa ideoimaan entistä enemmän puhe-ohjelmia, lehtikatsauksia, keskusteluja, tietokilpailuja, *haastatteluja* studiossa tai puhelimitse, kokki-ohjelmia, vitsihetkiä, niksivarttia, arvosteluja elokuvista tai mitä tahansa. Ainoa sääntö on että ketään ei saa solvata tai haukkua. Meitä koskevat samat lait kuin muitakin tiedotusvälineitä.

Radio Viekkaan nimi, taajuus ja puhelinnumero on hyvä mainita aina silloin tällöin.

Etukäteen tehtävät ohjelmat. Radiostudion viereiseen huoneeseen tulee äänen editoimista varten oma tietokone. Minidiscillä voi nauhoittaa haastatteluja, galluppeja, kuunnelmia jne. Materiaali ajetaan tietokoneelle, jolloin jo seuraavat voivat ottaa nauhurin käyttöönsä. *Ääntä* voi editoida videon tapaan, siistiä alut ja loput ja laittaa palaset kohdalleen. Lopuksi ohjelma huolehditaan eetterin, joko verkkoa pitkin tai cd:lle poltettuna. Ohjelmat siirretään myös *Internetiin*.

Päivän päätteeksi radioryhmä huolehtii levyt ja muut tavarat paikoilleen.

INFO-KIOSKI RYHMÄ

Inforyhmän työt muodostuvat:

1. infopisteen hoidosta,
2. viestinnän hoidosta leirin sisällä,
3. puhelimeen vastaamisesta ja asian toimittamisesta loppuun asti,
4. ruoan valmistumisesta muille tiedottamisesta ryhmätekstiviestien,
5. leirin logistiikan hoidosta
6. viekkaan sivujen hoidosta: kuvia tapahtumista, viestejä keskustelupalstalle jne. (www.viekas.fi ja www.iotapix.com/leiri),
7. lokikirjan ajantasalla pitämisestä,
8. lecupankin hoidosta
9. pinssien jakotilaisuuden hoitamisesta,
10. kioskin pidosta,
11. peli-puhelin-tv-katseluaikojen jakamisesta lecuja vastaan,
12. puhelinluettelon ylläpidosta,
13. käyntikorttien teosta
14. puhelimien huolehtimisesta ja latauksesta.
15. nimilappujen tulostamisesta lehteä varten

Inforyhmän kunniakas hoito on ehkä leirin vaativin tehtävä. Inforyhmän työt ovat osittain näkymättömiä, hyvin hoidetusta infosta ei saa kiitosta, mutta huonosti hoidetusta moitteita kylläkin. Kultsin työ onkin infossa erittäin tärkeää, kultsin on innostettava muita, luotava kokonaisnäkemys leirin hoitoon ja huolenpitoon.

Kolmen kultsin kesken työt voi kolmeen ryhmään, niin että kukin kultsi hoitaa yhtä ryhmää, jotka vuorollaan hoitavat:

1. RYHMÄ huolehtii omalla vuorollaan leirin *toimivuudesta*, päivystää infopisteessä ja vastaa puhelimeen, huolehtii lecupankista, tekstiviestien lähettämisestä, faksauksesta kauppaan, pinssien jaosta, kuljetusten organisoinnista, puhelinluettelon ylläpidosta, lokikirjanpidosta, puhelimien lainaamisesta ja lataamisesta jne.

Kultsi katsoo, että infossa on lokikoneen ja kultsilokikoneen (mihin merkitään kaikille tärkeät asiat) vieressä joku *vastaamassa puhelimeen*. Tulevat faksit pitää hoitaa vastaanottajalle asti, ainakin tekstiviesti ryhmän kummille. Kultsi katsoo, että kaikille ryhmille lähetetään tekstiviestillä tietoja *ruoan valmistumisesta* ja muista tärkeistä asioista.

Kultsi huolehtii, että 21.30 aloitetaan pisteiden listaus ja pinssien jakotilaisuuden hoito klo 22.00.

Info *neuvoo*, jos joku ei osaa käyttää pistekonetta sekä ylläpitää ja levittää pistelistaa. Kultsi katsoo vielä erikseen, että kaupan tilauksesta on merkintä lokikirjassa ja faxilista laatikkossa. Puhelinnumero on faxihuoneen seinällä. Kultsi huolehtii, että puhelimia ei ladata liian aikaisin vaan silloin, kun akut ovat tyhjiä. Näin varmistetaan akkujen kesto. Illalla viimeksi pitää *haalia puhelimet* takaisin infoon ja katsoa lataustilanne.

2. RYHMÄ: huolehtii lecupankista ja kioskista. Kultsi katsoo, että lecupaarisissa on siistiä ja aina joku paikalla. Yhdessä ryhmän kanssa tilataan kioskitarvikkeet, mahdollisesti jo edellisenä iltana faksaten. Faksi laatikkoon ja tieto lokikirjaan. Määrissä kannattaa *konsultoida* resursseja.

Jokainen ryhmä huolehtii vuorollaan, että kiskassa on leivonnaisia, lettuja, *vohveleita* tms lecuilla myytäviä tuotteita. Lecubaarin hoidon organisointi: tiskipaikka, terassi, kioskin siisteys, vohveliraudan / muiden koneiden puhdistus. Hiukka mietittävä, että esim. booli ei vie leiriä konkurssiin, marjoja koristeiksi jne.

3. RYHMÄ ottaa kuvia ja laittaa niitä viekkaan sivuille (www.viekas.fi sekä www.iotapix.com/leiri). Ryhmäläiset *kertovat jatkuvasti* päivän mittaan keskustelupalstalla, mitä leirillä tapahtuu, ja vastaa siellä olleisiin kysymyksiin. Tekee omat käyntikorttinsa. Ryhmä myös valvoo peli yms. koneiden käyttöä.

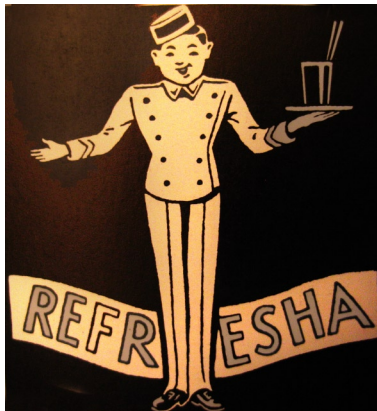
RAVINTOLARYHMÄ

Ravintolaryhmiä on kaksi. Ne vastaavat leirin ravintoloista päivän kerrallaan. Ravintolaryhmässä ollaan leirin aikana kahdesti. Toinen ryhmä tekee aamupalan, lounaan ja päivällisen. Toinen ruokaryhmä tekee lounaan, päivällisen ja iltapalan.

Ravintolaryhmää *edeltävänä iltana*, heti iltautusten jälkeen pidetään ruokaryhmien kokoukset. Kultsit huolehtivat, että ruokalistat laaditaan luovalla ongelmanratkaisumenetelmällä, pisteyttämällä ravintolaryhmäläisten mieliruokia sekä niiden valmistamisen työläyttä, raaka-aineiden hintaa ja suosiota leiriläisten keskuudessa.

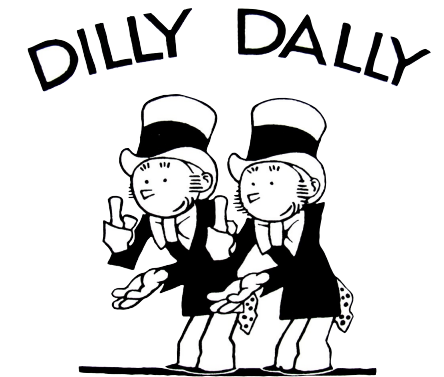
Myös erilaiset ruokavaliot esim. *kasvisruoka* ja muut mahdolliset erikoisruokavaliot tulee ottaa huomioon ravintolan ruokalistaa suunniteltaessa. Ravintolaryhmät voivat sopia keskenään erikoisruokien teosta. On hyvä jo tässä vaiheessa huomata, että on *helpompi* valmistaa kolmea eri ruokaa vähän, kuin yhtä ruokaa paljon. Näin vältetään klimppiintyneiltä spageteilta ja pohjaan palaneilta lasagneilta. Työn jakaminen osiin on myös näin paljon helpompaa.

Jokainen ryhmä pyrkii tekemään ruokaa niin, ettei sitä jää tähteeksi. Poisheitetty ruoka on kalleinta ruokaa. Mutta jos ruokaa jää, niin se käytetään *luovasti* hyödyksi, esim perunat paistetaan, leivistä voi valmistaa lämpimiä leipiä iltapalaksi jne.

Kultsit käyvät *vanhojen rouvien* tai muiden aikuisten kanssa läpi ruokalistat ja yhdessä lasketaan tarvittavien ruoka-aineiden määrät. Kultsit huolehtivat, että ruoka-aineet tilataan faksilla tai muulla sovitulla tavalla ennen nukku-
maanmenoa. Seuraavan päivän *lehteen toimitetaan* molempien ravintoloiden ruokalistat heti kun ne ovat valmiit.

Kultsit huolehtii, että ruuan valmistus aloitetaan riittävän ajoissa (tavallisesti noin 2 tuntia) ennen päivällistä tai lounasta. Jokaiselle ryhmäläisille annetaan kutakuinkin hänen mahdollisuuksiensa mukaista tekemistä. On hyvä on huolehtia siitä, että pienimmät saavat myös tehdä ja *oppia* ruoan tekemistä. Heitä, kuten muitakin ryhmäläisiä, neuvotaan ja opastetaan riittävästi. Ei ole kiva olla vain perunateatterissa tai joutua ylivoimaisen tehtävän eteen yksinään esim. valmistamaan valkokastiketta ilman apua. Vanhat rouvat ja muut aikuiset auttavat suunnittelussa ja tehtävien jaossa. Pieniä osatehtäviä on helpompi tehdä kuin *yhtä suurta* tehtävää, siksi kultsit voivat yhdessä leiriläisten kanssa etukäteen listata osatehtävät. Ruoanlaiton alussa jaetaan tehtävät ryhmäläisten kesken.

Siisteys, puhtaus ja järjestys ravintolaryhmässä kannattaa ottaa vakavasti, niin säästyään harmeilta. Siksi ravintolaryhmään kuulumattomilta voi surutta kieltää keittiössä oleilun ja omien astioiden tiskauksen, kun kertoo syyn. Keittiössä tulee olla siistiä, pidetään vieraat esineet ja likaiset kädet poissa. Merkinä siisteydestä ravintolaryhmäläiset pitävät *esiliinoja*. Näin myös ulkopuoliset erottuvat heti.

Kylmätuotteet säilytetään *jääkaapissa*, roskat viedään pois useasti päivässä. Ruokaryhmä päättyy illalla ravintolan ja keittiön siivoukseen ja astioiden tiskaukseen. Nämäkin työt on hyvä jakaa alussa. Kukin leiriläinen vastaa esimerkiksi roskien viemisestä aina vuorollaan.

Ennen ruokailun aloittamista kultsit huolehtivat, että tiskivedet ovat *valmiina*, kaikki ruuat tarjolla. Aiemmin sovitut ryhmäläiset huolehtivat ruokailun aikana että esim. juomia ja leipiä on koko ajan tarjolla.

MUISTILISTA

- ruuat, ottimet
- salaatit ja muut lisukkeet
- mausteet, ketsuppi, sinappi ym
- leivät, voi ja margariini
- juusto, makkara
- juomat, vesi, maito mehu ym

Ryhmät tiedottavat *infoon* kun ravintolan ruoka on valmista ja infolaiset hoitavat jatkotiedoituksen. Olisi erityisen toivottavaa, että ruokatarjoilu alkaisi kummassakin ravintolassa yhtä aikaa, niin syöjät jakautuisivat tasaisesti eikä syntyisi ruuhkaa. Tosin on hyvä muistaa myös ne leiriläiset, jotka työn takia tai muuten eivät ehdi heti syömään. Kysehän on *ravintolasta*, ei ruokajonosta.

Kultsit huolehtivat, että ruokailun jälkeen ruoka-aineet pannaan oikeille paikoille. Tähteesi jääneet ruuat siirretään säilytysastioihin peitettyinä. Heti kun ne ovat jäähtyneet ne laitetaan kylmään. Nopeasti pilaantuvat ruoka-aineet, maidot voit leikkeleet yms. laitetaan *kylmään* heti ruokailun jälkeen. Ruuat olisi hyvä suojata auringon paisteelta myös tarjoiluvaiheessa.

Ravintolanpito on yhdessä tehtynä luovaa ja *hauskaa puuhaa*. Kehota ravintolaryhmäläisiä pahimman kiireen hellitettyä nauttia tekemistään herkuista. Täyden vatsan lisäksi ravintolaryhmäläinen kaipaa kannustusta ja tunnustusta kultseilta ja muilta.

Perinteisesti vanhat rouvat ja muut aikuiset ovat auttaneet ravintolaryhmiä. Pyydä apua aina tarvitessasi. *Reseptejä* löytyy mm. Viekaan sivuilta ja hakukoneilla.

Kultsit voivat jakaa keskinäiset työt esim:

KULTSI 1: Menyyn suunnittelun veto, ruoka-aineiden tilaus.

KULTSI 2: Töiden jakaminen, järjestyksen ylläpito.

KULTSI 3: Loppusiivous ja ruokien poispano.

VIDEO

Videon ideointikokouksessa päätetään tehdäänkö faktaa ja/tai fiktiota. Ryhmä voi mahdollisesti jakaantua esim. kahtia niin että syntyy molempia. Ohjelmat voi yhdistää editoinnissa juontajan avulla tai vaikka suorassa lähetyksessä. Lyhyitä juttuja ehtii tehdä päivän aikana *useita*, niin että kaikki pääsevät kokeilemaan kuvaamista, kamera-assistenttina olemista, haastatteleamista, juontamista, ohjaamista, kuvaussihteerinä olemista ja näyttelystä.

Editointiin kannattaa varata riittävästi aikaa ja se hoidetaan yhdessä loppun asti. Mietitään mitä *otetaan pois* ja mitä tiivistetään, laitetaanko musiikkia vai tehdäänkö jälkiäänityksiä. Illan videot katsotaan aina kello 22.00. Videoryhmä laittaa ohjelmat ja katseluhuoneen valmiiksi.

Kamerat ovat herkkiä ja niitä on kohdeltava *hyvin ja huolellisesti*. Akut tulee huolehtia lataukseen aina kun niitä ei käytetä vähään aikaan. Kuvausmatkalle lähdetessä kannattaa tarkistaa että mukana on nauha, akku, toimiva mikrofoni ja jalusta.

Nauhaan on merkittävä kuvausta varten selkeästi *raakamateriaalia*. Nauhoista, joille on kuvattu, kannattaa pitää tarkasti huolta, sillä mitään raakamateriaalia ei säilötä, vaan seuraavat voivat nauhoittaa heti *edellisten päälle*. Valmis ohjelma nauhoitetaan masternauhalle edellisen videoryhmän ohjelman jälkeen. *Masternauhaan* on merkittävä huolellisesti ohjelma ja päivämäärä ja laitettava se visusti talteen seuraavaa videoryhmää varten sekä odottamaan Internetiin siirtämistä ja leirikoostetta varten.

Illan päätteeksi tarvikkeet on pantava paikalleen, akut lataukseen.

Faktaryhmä. Faktaryhmä tekee uutisia, haastatteluja ja dokumentteja leiriltä tai paikallisista nähtävyyksistä, ihmisistä ja aiheista. Aiheet *sovitaan ja suunnitellaan* yhdessä ja tehtävät jaetaan. Kun haastatellaan paikallisia, kannattaa heidät kutsua illalla katsomaan valmista ohjelmaa.

Fiktio. Juoni ja tapahtumat kehitellään yhdessä. Kaikkia *ideoita kuunnellaan*, mutta toteutukseen valitaan demokraattisesti yksi. Joskus kannattaa hyödyntää osittain esim. vanhoja satuja, tarinoita, elokuvia tms, sillä kokonaisen tarinan kehittäminen on yllättävän hidasta. Sitten tehdään pieni *kuvaussuunnitelma*, jaetaan tehtävät ja lähdetään kuvaamaan. Kokeilkaa eri kuvakokoja ja kuvakulmia!

Suora lähetys. Ryhmä (t) voivat tehdä myös suoran lähetyksen. Sen tekniikan rakentamiseen ja testaamiseen kannattaa varata *paljon aikaa* ja pyytää tarvittaessa apua. Suoraan lähetykseen kannattaa varata riittävästi myös nauhoitettua materiaalia.

KULTSI 1: Katsoo että kaikki pääsevät osallistumaan, auttaa ja innostaa.

KULTSI 2: Pitää huolta akuista ja niiden latauksesta, kameroista ja masternauhasta.

KULTSI 3: Huolehtii editoinnista ja materiaalin valmiiksi saattamisesta.

